

RAHANKERÄYSLAKI 255/2006

Taustaa uudistushankkeelle

- järjestökentän toiveet, väärinkäytökset ja vanhentunut lainsäädäntö
- toiminnan laajuus merkittävä v. 2002 n. 83 milj. € toimeenpantujen rahankeräysten kokonaistuotto v. 2003 n. 108 milj. €
- merkittävä työllistäjä
- järjestökentän rahoittaja

Lain valmistelu

- Rahankeräystyöryhmä 2001
- Lainsäädäntöhanke asetettu 24.6.2002
- Hallituksen esitys 102/2005 vp annettu elokuussa 2005 eduskunnalle
- Lähetekeskustelu 9/2005
- Hallintovaliokunnan kuulemiset 11/2005
- Hallintovaliokunnan mietintö 2.12.2005 25/2005 vp
- Eduskunta hyväksyi 12.12.2005
- Presidentti vahvisti 31.3.2006
- Voimaantulo 1.7.2006

Uudistuksen tarkoitus

- selkeyttää eroa rahankeräystoiminnan ja kaupankäynnin sekä muun varainhankinnan välillä
- yhtenäistää lupakäytäntöä
- tehostaa tilitysten valvontaa
- tehostaa rahankeräysten toimeenpanon valvontaa

Näillä kaikilla toimilla tarkoitus parantaa rahankeräystoiminnan luotettavuutta

Laki pykälittäin

Lain tarkoitus (1 §)

- mahdollistaa yleishyödyllisen toiminnan rahoittamiseksi järjestettävät rahankeräykset ja estää epärehellinen toiminta rahankeräysten yhteydessä

Soveltamisala (2 §)

- soveltamisalaan eivät kuulu
  - naapuriapu
  - tavarakeräykset
  - testamentit
  - hyväntekeväisyshuutokaupat / tukikonsertit
  - merkkipäiväkutsut / haastattelut
  - kuolinilmoitukset / muistokirjoitukset
  - kolehti

Rahankeräyksen määritelmä (3 §)

- Toimintaa, jossa yleisöön vetoamalla kerätään vastikkeetta rahaa
- Poikkeuksena vastikkeettomuudesta on keräystunnus, joka voidaan antaa vastikkeeksi keräykseen osallistuvalla

Muut määritelmät (4 §)

- yleishyödyllinen toiminta
- yleisö
- yleisöön vetoaminen
- ketjukirje
- pyramidipeli

Pääsääntönä luvanvaraisuus (5 §)

- lupaa ei tarvita päiväkodin ryhmän, koululuokan ym. rahankeräykseen
- lupaa ei tarvita yleisessä kokouksessa suoritettuun rahankeräykseen, kun kokous järjestetään sisätiloissa
- lupaa ei tarvita yleisissä vaaleissa ehdokkaana olevan tukemiseksi yksinomaan toimivan yhdistyksen eikä puoluelaisissa tarkoitetun puolueyhdistyksen kampanja-aikana järjestämään rahankeräykseen vaalikampanjan kulujen kattamiseksi

Keräystarkoitus (6 §)

- pääsääntö varojen hankkiminen yleishyödylliseen toimintaan
- poikkeukset yksittäisen henkilön/perheen hyväksi ja päiväkodin ryhmät/koululuokat ja harrasteryhmät

Luvan saaja (7 §)

- pääsääntöisesti Suomessa rekisteröity yhteisö tai yhdistys
- poikkeuksena rekisteröimättömät yleishyödylliset yhteisöt, joista säädetään erikseen (SPR) tai yhteisön toiminnan luonne on tilapäinen (esim. vaaliehdokkaan tukiyhdistys)
- lupaa eivät voi saada valtio, kunta, tai kuntayhtymä, ev.lut. kirkko, ortod. kirkko tai niiden seurakunta

Toimeenpanoaika (8 §)

- maksimi 2 vuotta, voidaan myöntää tiettyjen edellytysten täytyessä
- ensimmäistä lupaa hakevalle ei 2 vuoden lupaa
- yksittäisen henkilön/perheen auttamiseksi enintään kuudeksi kuukaudeksi
- toimeenpanoaikaa ei saa jatkaa

Kielletyt toimeenpanotavat (9 §)

- tarkoituksena täsmentää eri toimintojen rajoja ja pyrkiä vähentämään lain kiertoa
  - arpajaisia ei saa järjestää rahankeräyksen yhteydessä
  - ketjukirjeet
  - pyramidipelit
  - rahankeräystä ei saa järjestää siten, että se on sekoitettavissa kaupankäyntiin tai yhdistyksen jäsenhankintaan

Lupahakemus (10 §)

- kirjallinen
- liitteeksi keräys- ja käyttösuunnitelma
- hakemuksen tulee sisältää tiedot:
  1. luvan hakija
  2. keräystapa ja mahdollinen keräystunnus
  3. eri keräystapojen aiheuttamat kustannukset
  4. keräyksen käytännön toimeenpanija
  5. käytännön toimeenpanijan käytöstä aiheutuvat kustannukset
  6. arvio eri keräystavoilla saatavien varojen määrästä

Lupaviranomainen (11 §)

- keräyksen toimeenpanopaikan poliisilaitos omalla toimialueellaan
  - keräyksen kohteen kotipaikan poliisilaitos antaa rahankeräysluvan myös yksittäisen henkilön tai perheen auttamiseksi
- Poliisihallitus poliisilaitoksen toimialuetta laajemmalle alueelle

Luvan antamisen edellytykset (12 §)

- viisi edellytystä:
  1. keräystarkoitus on 6 §:ssä säädetyn mukainen
  2. keräystarkoitus ei ole lain tai hyvän tavan vastainen
  3. luvan saaja täyttää 7 §:ssä säädetyt edellytykset
  4. rahankeräyksen toimeenpano on yleisen edun kannalta tarkoituksenmukaista
  5. on oletettavaa, että hakija toimii rahankeräyksestä annettujen säännösten mukaisesti
- yksittäisen henkilön ja perheen hyväksi annettavan luvan edellytykset ovat samat pl. kohta 4

Hakemuksen hylkääminen (13 §)

- pakolliset hylkäysperusteet
  1. luvan antamiselle 6, 7 ja 12 §:ssä säädetty edellytykset eivät täyty
  2. keräyksestä vastaavia henkilöitä ei voida pitää luetettavina
- harkinnanvaraiset hylkäysperusteet
  1. haetun keräysalueen sekä yhteisön tai säätiön harjoittaman toiminnan ja toiminta-alueen välillä on ilmeinen epäsuhta
  2. luvanhakijan toiminta ei ole vakiintunutta
  3. aiemmat samaa keräystapaa käyttäen suoritettut keräykset eivät ole onnistuneet taloudellisesti

-
4. keräys- ja käyttösuunnitelmasta ilmenee arvioitujen tuottojen ja kulujen epäsuhta
  5. hakija ei ole noudattanut aikaisempien rahankeräystensä yhteydessä lain tai asetuksen säännöksiä tai lupaehtoja

Tilityksen laiminlyöminen estää uuden rahankeräysluvan antamisen

Keräyksen käytännön toimeenpano (14 §)

- tehtävät liittyvät välittömästi rahankeräyksen toteuttamiseen
- voi olla luvan saaja itse taikka erillinen rahankeräyksen käytännön toimeenpanija
- erillinen rahankeräyksen käytännön toimeenpanija määrätään aina rahankeräysluvassa
- käytännön toimeenpanijaa ei voida käyttää yksittäisen henkilön/perheen hyväksi toimeenpantaviin keräyksiin

Käytännön toimeenpanija (15 §)

- elinkeinon harjoittamiseen oikeudesta annetun lain (122/1919) 1 §:ssä tarkoitettu luonnollinen henkilö, yhteisö tai säätiö
- poikkeukset lähinnä luotettavuusperusteella (3 kpl)

Lupaehdot (16 §)

- keräyksen toimeenpano
- varojen käyttötarkoitus
- toimeenpanon valvonta
- varojen käyttöaika
- yksittäisen henkilön/perheen auttamiseksi toimeenpantavaan keräykseen aina ehto, jonka mukaan keräys saadaan toimeenpanna ainoastaan yhden kihlakunnan alueella

Rahankeräystili (17 §)

- tili avattava suomalaiseseen talletuspankkiin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen talletuspankin Suomessa toimivaan sivukonttoriin
- voidaan myöntää poikkeuksia lupaviranomaisen harkinnan mukaan rajoitetusti

Olosuhteiden muutos (18 §)

- luvan saajan ilmoitettava viipymättä kirjallisesti viranomaiselle
- ilmoitusvelvollisuus koskee ainoastaan luvansaantiin olennaisesti vaikuttavia muutoksia, jotka koskevat:
  1. keräystä
  2. luvansaajaa
  3. käytännön toimeenpanijaa
  4. keräyskohdetta
- aina on ilmoitettava luvan saaneen yhteisön tai säätiön hallinnossa tapahtuneista muutoksista

Lupaehtojen sekä keräys- ja käyttösuunnitelman muuttaminen (19 §)

- olennainen muutos tapahtunut
  - luvan saajan kirjallinen hakemus
  - lupaviranomaisen aloitteesta
  - muutoskohteet mainittu 18 §:ssä

Varojen käyttäminen (20 §)

- luvassa määrättyyn tarkoitukseen
- käyttötarkoitusta ei saa muuttaa ilman lupaviranomaisen lupaa
- kiinteä omaisuus; saa käyttää vain luvassa määrättyyn tarkoitukseen ja luovuttaa vain sisäasiainministeriön suostumuksella

Tilitys (21 §)

- kuuden kuukauden aikana lupa-ajan päättymisestä lupaviranomaisen tarkastettava ja hyväksyttävä tilitys
- välitilitys
- uusi tilitys, jos tilitys puutteellinen esim. kirjoitus- tai laskuvirheitä tai muita näihin verrattavia vähäisiä puutteita
- loppuilmoitus
- rahankeräystä koskeva tilintarkastajan lausunto, jos luvan saaja on sellainen oikeushenkilö, jolla on tilintarkastaja
- Vaalikeräyksistä on annettava tilitys Poliisihallitukselle

Kielto-oikeus ja uhkasakko (22 §)

- kielto jatkaa keräystä
- kielto pankille rahojen luovuttamisesta
- kiellot voimassa enintään kolme kuukautta
- kielto voidaan uudistaa
- uhkasakon mahdollisuus (uhkasakkolaki 1113/1990)

Luvan peruuttaminen ja kirjallinen varoitus (23 §)

- lupaviranomaisen on peruutettava
  1. jos luvan saaja pyytää tai
  2. luvan saamisen edellytykset eivät täyty eikä puutteita ole määräajassa korjattu
- lupa voidaan peruuttaa, jos:
  1. tuomio rikoksesta
  2. olennaisesti rikkonut lakia/lupaehtoja
  3. käytännön toimeenpanija on rikkonut säännöksiä tai lupaehtoja
- lupaviranomainen voi antaa kirjallisen varoituksen, jos luvan peruuttaminen olisi kohtuutonta
- voidaan jättää peruuttamatta, jos esitetty käytännön toimeenpanijan vaihtamista
- huomio olosuhteisiin

Toimitsijan määrääminen (24 §)

- lupa peruutettu
- tilitystä ei ole tehty
- velvoitteita muuten rikottu
- lupaviranomainen päättää toimitsijan haltuun ottamien varojen käytöstä

Rahankeräysrikos ja lievä rahankeräysrikos (25 §)

- rikoslaki 17 luvun 16 b ja 16 c §
- menettämisseuraamus rikoslain 10 luvussa

Valvonta (26 §)

- yleinen valvonta ja ohjaus sekä tilastointi Poliisihallituksen tehtävänä
- Poliisihallitus ja poliisilaitokset myöntämiensä lupien osalta
- Poliisihallitus voi antaa rahankeräysten toimeenpanoa koskevia lausuntoja ja ohjeita

Valvontatiedosto (27 §)

- rekisteri hakemuksista, luvista, lupien peruutuksista, kirjallisista varoituksista ja tilityksistä sekä hakijoista, saajista sekä käytännön toimeenpanijoista
- valvontatiedostosta säädetään erikseen henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003)
- valvontatiedosto otetaan käyttöön myöhemmin

Tietojensaantioikeus (28 §)

- Poliisihallituksella ja poliisilaitoksilla
- koskee tietoja, jotka liittyvät välittömästi rahankeräysten toimeenpanon valvontaan
- tietoja ovat velvolliset antamaan
  1. maksutta ja yrityssalaisuuden estämättä luvan hakija tai saaja ja käytännön toimeenpanija
  2. rahalaitos jossa rahankeräystili on
  3. maksutta viranomaisen ja julkista tehtävää hoitamaan asetettu yhteisö

-
- Poliisihallituksella on oikeus saada tietoja myös rahankeräysten toimeenpanon tilastoimiseksi
  - tiedot voidaan antaa myös konekielisessä muodossa

Tietojen julkistaminen (29 §)

- lupaviranomaisen on pidettävä yleisön saatavilla tiedot:
  1. myönnettyistä rahankeräysluvista
  2. peruutetuista rahankeräysluvista
  3. kirjallisista varoituksista
  4. tilityksistä
- lupaviranomaisella oikeus julkistaa tiedot

Muutoksenhaku (30 §)

- Poliisihallituksen ja poliisilaitosten päätöksiin haetaan muutosta hallinto-oikeudelta hallintolainkäyttölain mukaan
- uhkasakko uhkasakkolain mukaan
- luvan peruuttamista tai lupaehtojen muuttamista ja 22 §:ssä tarkoitettua kieltopäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää

Tarkemmat säädökset (31 §)

- valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säädöksiä:
  - lupahakemuksen sisällöstä
  - lupahakemukseen liitettävästä keräys- ja käyttösuunnitelmasta
  - keräysten toimeenpanoon liittyvistä menettelyistä ja määräajoista
  - rahankeräysten tilitysten sisällöstä ym.
  - velvollisuudesta toimittaa tietoja

Voimaantulo (32 §)

– 1.7.2006

Siirtymäsäännökset (33 §)

- Ennen lain voimaantuloa annetun rahankeräysluvan nojalla kerättyjen varojen käyttöön sovelletaan rahankeräysluvan antamisajankohtana voimassa olleita säännöksiä sekä rahankeräysluvassa asetettuja ehtoja
- lupa-asiaan, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, mukaan lukien sellaista asiaa koskeva muutoksenhaku, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä

Muut säädökset

- laki henkilötietojen käsittelystä 256/2005 poliisitoimessa annetun lain muuttamisesta
  - hallintoasiain tietojärjestelmä 3 §
  - muiden viranomaisten tietojen luovuttaminen poliisille suorakäyttöisesti tallettamalla tai konekielisessä muodossa tallettamista varten (14 §)
  - tietojen luovuttaminen muille viranomaisille (19 §)
  - tietojen poistaminen hallintoasiain tietojärjestelmästä (23 §)

-
- Laki rikoslain muuttamisesta 257/2006
    - 17 luku 16 b §, rahankeräysrikos, sakko tai maksimissaan kaksi vuotta vankeutta
    - 17 luku 16 c §, lievä rahankeräysrikos, sakkoa

